

KLEO

KLASSELEDELSE OG
ERFARINGSOPSAMLING

Undervisningsudvikling i ungdomsuddannelse

- når lærere, ledere og konsulenter er fælles om pædagogisk, didaktisk refleksion over undervisningspraksis

KLEo-projektets formål

KLEo: **K**lasse**L**edelse og **E**rfarings**o**psamling i ungdomsuddannelserne

Formål: at kvalificere undervisningspraksis i ungdomsuddannelse med afsæt i oparbejdelse af en **fælles opmærksomhed** på og refleksion over undervisning som skolens kerneopgave

...fælles opmærksomhed...

Aktiviteter:

- Kursusforløb, pædagogiske dage, workshops, aktionslæringsforløb, erfaringsudveksling-seminarer

Involveret:

- Lærere og ledelse (deltagerskolernes lokale aktører)
- Uddannede KLEo-konsulenter (eksterne aktører)

Fastholdt i:

- Systematisk tilrettelagte udviklingsprocesser

KLEo-projektets mål

- Igangsætte og udvikle en undersøgende tilgang til undervisningspraksis blandt lærere
- Sikre skoleudvikling på egen såvel som på tværs af ungdomsuddannelser via inddragelse af skolernes pædagogiske ledelse og eksterne konsulenter
- Opsamle erfaringer omkring ledelsens betydning og rolle for undervisningsudvikling på skolen

KLEo-projektets deltagere

Undervisningsudviklingsprojekt & skoleudviklingsprojekt

Aktører: lærere, ledere og konsulenter

KLEo-projektet er gennemført på 5 skoler i årene 2017-2020

Deltagerskoler:

Skive College: HHX (Pilotskole)

Grenaa Gymnasium: HF

Randers HF & VUC: AVU og HF

SOSU Herning: SOSU

College360: HHX (Silkeborg)

8 KLEo-konsulenter

Uddannet til at igangsætte og varetage aktionslæringsforløb i samarbejde med deltagerskolernes lærere og ledere

Skolernes ledere har gennemgået samme kursus som konsulenterne

Teoretisk og metodisk rammesætning

Projektet bygger på en almindidaktisk grundforståelse – afsæt i Lars Erling Dales begreb om 'didaktisk rationalitet'

forudsætning for arbejde med skoleudvikling

Didaktisk rationalitet

Kompetenceniveauer:

K1: Refleksionen ligger i undervisningsrummet og indebærer handletvang

K2: Refleksionen retter sig mod konkret undervisningsplanlægning, uden for undervisningsrummets handletvang

K3: Refleksionen rækker ud over K1 og K2's refleksion og inddrager meta-refleksioner over undervisningspraksis og formål

En fuldprofessionel skole, tænker og handler didaktisk rationelt og er kendetegnet ved professionelle læringsfællesskaber

Teoretisk og metodisk rammesætning

Projektet kombinerer

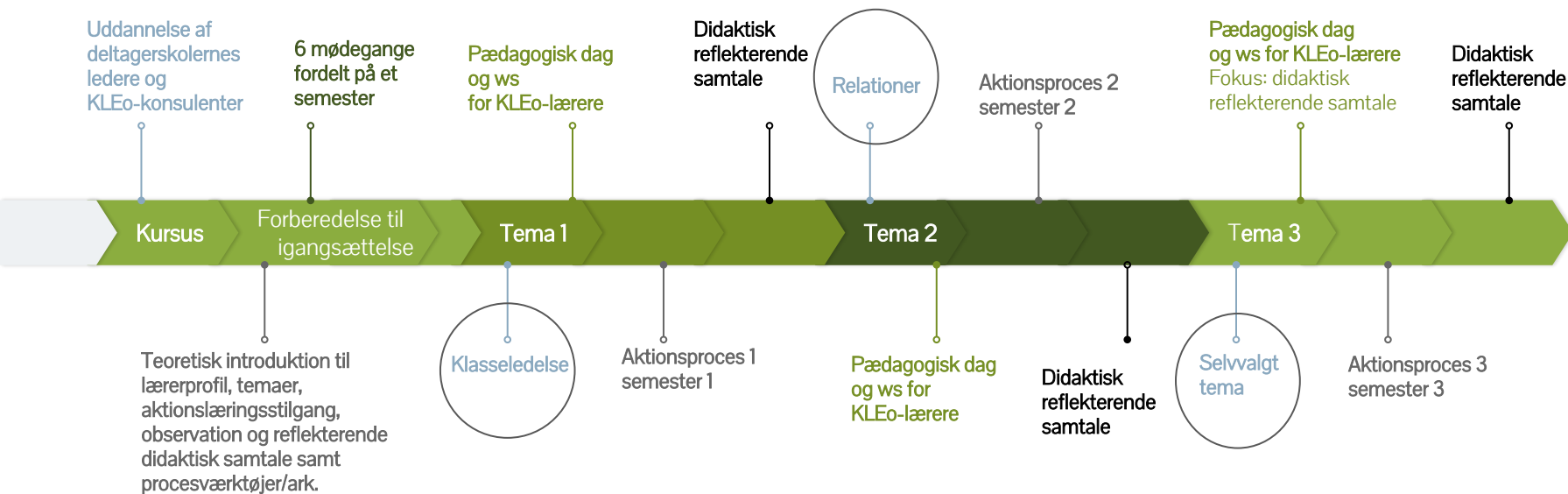
- ideen om professionelle læringsfællesskaber
- aktionslæring som metodisk tilgang

Aktionslæringstilgangen muliggør

- en struktureret undersøgelse af undervisningspraksis
- sætter en refleksion i gang hos de deltagende aktører
- samtaler kendetegnet ved bevidst bevægelse mellem K1, K2 og K3

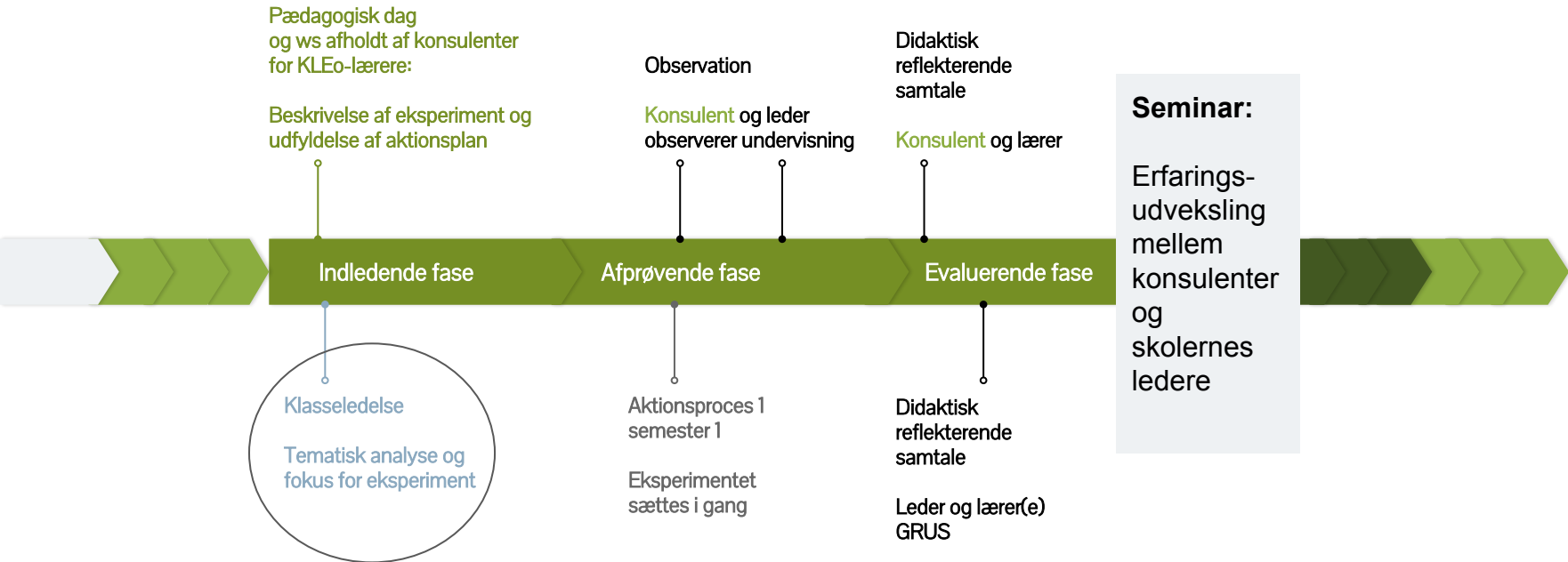
Kombinationen skaber en ramme om og rum for en undersøgende tilgang til undervisningspraksis og sætter fælles refleksion og samtale om kerneopgaven i centrum for undervisningsudvikling.

KLEo-projektets tilrettelæggelse

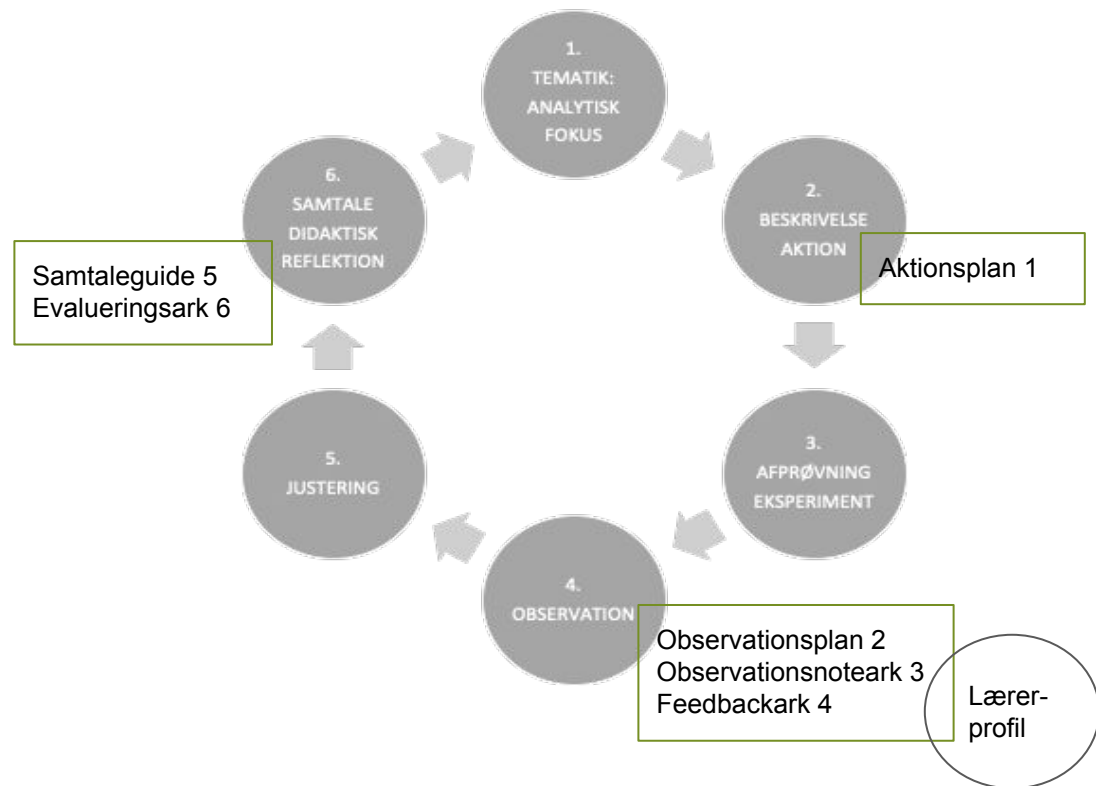

KLEo-projektets aktionsrunde og erfaringsopsamling

KLEo-projektets aktionslæringsproces og procesark

Procesark 1:

aktionsplan (udfyldes af lærer)

Procesark 2:

observationsplan (udfyldes af lærer)

Procesark 3:

observationsnoteark
(udfyldes af konsulent og leder)

Procesark 4:

feedbackark til observation
(udfyldes af konsulent, leder og lærer)

Procesark 5:

samtaleguide
(inspirationsark til konsulent og leder)

Procesark 6:

evalueringark
(udfyldes af konsulent og leder)

Deltagerskolernes bidrag

Deltagerskoler:

Skive College: HHX (Pilotskole)

Grenaa Gymnasium: HF

Randers HF & VUC: AVU og HF

SOSU Herning: SOSU

College360: HHX (Silkeborg)

Lærerne, lederne og konsulenterne har alle bidraget til

... oparbejdelse af en **fælles opmærksomhed** på og refleksion over

undervisning som skolens kerneopgave for at

kvalificere undervisningspraksis og styrke skolens blik for didaktisk udvikling

KLEo-projektets resultater *Centrale pointer der afspejles gennem ledernes dialoger*

Prioritering (af)	Værdi/Potentiale (for)	Bidraget (til)
Tid og rum for fælles dialog om undervisning mellem lærere og ledere på egne skoler	Pædagogisk og didaktisk udvikling generelt	Faglig trivsel (lærere) Indsigt i undervisningspraksis (ledere)
Tid og rum for systematisk erfaringsudveksling og dialog for ledere på tværs af skoler	Kvalificering af perspektiver på lederes understøttelse af og involvering i undervisningsudvikling	Fastholdelse af en undersøgende og spørgende opmærksomhed på praksis Vidensopbygning

Ledernes opfattelser af KLEo-konceptet og deres rolle og betydning for projektets proces

Opfattelse	Opmærksomhedsområde	Rolle og betydning
<p>1:</p> <p>KLEo-konceptet fungerer til at skabe udvikling og forandring på udvalgte faglige områder (tematik)</p>	<p>Ledelsens rammesætning af udvikling med blik for:</p> <ul style="list-style-type: none"> · Lærernes oplevelse af <i>ejerskab</i> i relation til aktionens fokus (individuel opmærksomhed) · Undervisningsudviklingens <i>retning</i> på skoleniveau (strategisk opmærksomhed) 	<p>Talerør for eleverne</p> <p>Identificering af problemer på et strategisk niveau</p> <p>Sparring, som er forpligtende ift. fælles fagligt fokus</p>
<p>2:</p> <p>For lederen baner KLEo-konceptet vejen for en dybere indsigt i undervisningspraksis</p>	<p>Ledelsens gevinst ift. værdien i at observere undervisning og lederens aktive observationsrolles signalværdi til lærerkollegiet</p> <ul style="list-style-type: none"> · Den fokuserede observations værdi ift. facilitering af efterfølgende didaktisk reflekterende samtale · Lederens legitime adgang til observation af undervisning 	<p>Mulighed for 'ægte' anerkendelse</p> <p>Facilitering og understøttelse af udviklingsprocesser</p>
<p>3:</p> <p>KLEo-konceptet synliggør en skolekultur, hvor kendetegnene er åbenhed og deling</p>	<p>Ledelsens tilgang til og involvering i processen ift.</p> <ul style="list-style-type: none"> · At aktionslæringens <i>eksperimenterende</i> tilgang kræver <i>mod</i> af de enkelte lærere · Værdien af rum for og tid til samtale · Udviklingstvang 	<p>Modspiller (ikke give alt frit) skubbe og udfordre</p> <p>Ressourcetildeling: tid og rum til udvikling</p>

Koncept for undervisnings- og skoleudvikling

KLEo-projektet tilbyder et koncept for skoler, der ønsker at fremme pædagogisk, didaktisk refleksion, som tager udgangspunkt i og fastholder et fokus på undervisningen, samtidig med, at det involverer både lærere, ledere og konsulenter i en fælles opmærksomhed med henblik på systematisk at opsamle viden og etablere dialoger, der bidrager til at kvalificere undervisning og styrke elevernes trivsel og læring.

13.00-13.20: Introduktion til KLEo-projektet, formål og program for konferencen

Main room v. Mette Alma

13.20-13.40: 1. runde (Besøg et rum, frit valg) Leder + konsulent

- Breakout rooms
- A. Fra eget rum til delt rum (AVU)
v. *Anne Marie og Hanne*
- B. Fra undervisningsudvikling til organisationsudvikling – og vice versa (HF)
v. *Majurran og Christina*
- C. At flytte fokus fra underviseren til undervisningen (HHX)
v. *Bente, Jesper og Søren*
- D. Motivation og mod – inspirerede medarbejdere forstærker lyst til pædagogisk udvikling (SOSU)
Mads og Susanne

13.40-13.55: Pause

13.55-14.15: 2. runde (Besøg et rum, frit valg) Leder + konsulent

- Breakout rooms
- A. Fra eget rum til delt rum (AVU)
v. *Anne Marie og Hanne*
- B. Fra undervisningsudvikling til organisationsudvikling – og vice versa (HF)
v. *Majurran og Christina*
- C. At flytte fokus fra underviseren til undervisningen (HHX)
v. *Bente, Jesper og Søren*
- D. Motivation og mod – inspirerede medarbejdere forstærker lyst til pædagogisk udvikling (SOSU)
v. *Mads og Susanne*

14.15-14.20: Overgang til Breakout rooms 1 & 2

14.20-14.40:

Breakout rooms
10 min. præs.
10 min Q&A

14.40-14.50: Pause

14.50-15.15:

Main room
25 min. til 5 oplæg
5 min til hver

15.15-15.35:

Main room
20 min

15.35-15.50

Main room
15 min

15.50-16.00

10 min.

Deltagelse i KLEo-projektet set fra lærernes perspektiv

1. Agnete Nicolaisen og Jesper Munk Jensen
2. Lene Baake og Erik Helmert

5 Lederperspektiver på pædagogisk, didaktisk undervisningsudvikling:

- hvad har vi taget med fra KLEo og hvordan arbejder vi med udvikling nu?
- Anne Marie fra rum A (Randers HF/VUC/AVU)
Majurran fra rum B (Grenaa IB STX/HF)
Bente fra rum C (College360 HHX, Silkeborg)
Mads fra rum D (Herning SOSU)
Maiken/Lise (Randers Statsskole STX)

Deltagere har mulighed for at stille spørgsmål i chatten under de 5 oplæg

Spørgsmål til lederne fra deltagerne

- Spørgsmål fra chatten stilles til lederne
v. Mette Alma

Forankring af pædagogisk, didaktisk skoleudvikling set med KLEo-briller

- v. Hanne Greisen

Afrunding og tak for deltagelse

TAK for jeres deltagelse!